

KİLİSE TARİHİNDE ANTİSEMITİZM*

HUGH WYNNE**

Çev. Süleyman TURAN***

Yahudi olmayan insanlar Yahudi düşmanlığının çirkin tarihi hakkında ve yine okul tarih kitaplarında yer almadığı için bu hazin hikayede tarihsel kiliselerin oynadığı rol hakkında da çok az şey bilmektedirler. Yeniden hatırlamak, şaşırtıcı ve tatsızdır fakat kendisinin “İsrail’in Mesih’i” olduğunu söyleyen ve bir Yahudi olan İsa’ya inanmayı savunan herkesin sözde Hristiyanlar bile olsa onun halkına ne yapılmış olduğunun farkında olması gerekir.

ANTİK DÖNEMDE ANTİSEMITİZM

Antisemitizm, İsa’nın -yada İbranice’de isimlendirildiği üzere Yeshua’nın- doğumundan birkaç yüzyıl önce Helenistik kültürde başladı. Bu dönemde Babil sürgününün bir sonucu olarak, Yahudi topluluklar Akdeniz dolaylarında pagan şehirlerinde ortaya çıktı. İki farklı kültürün karşılaşmasında yabancı iki topluluğun birbirine olan tipik güvensizliğinden daha öte bir şey ortaya çıktı. Bir gerçek Tanrıya inanarak ve Kudüs’ü kutsal şehir olarak kabul etmeye devam etmek suretiyle Yahudi halkı, putperest vatandaşlarla sosyal temastan sakındılar ve yaşadıkları şehirlerin kendilerine ayrılan bölümlerinde ayrı bir şekilde yaşadılar.¹ Yahudilerin toplumdaki yaygın dini ve sosyal standartları kabul etmeyi reddetmelerini Grekler, araya mesafe

* Bu makale Nisan 2003 yılında **Family Restoration Magazine**’de yayınlanmıştır. Ayrıca aynı makale daha önce Hristiyan inancının kökleri hakkında bilgi vermek üzere kurulmuş olan **Journal Tishrei** 1993, c.I, s. 3 de de yayınlanmıştır.

<http://www.familyrestorationmagazine.org/tishrei/tishrei021.htm>(11.04.2004) sitesinden alınmıştır.

** İngiltereli olan Hugh Wynne, Hristiyan bir gruba mensup Kitabı Mukaddes öğreticisidir.

*** KTÜ Rize İlahiyat Fakültesi Dinler Tarihi Araştırma Görevlisi suleyman_turan@hotmail.com

Çevirenin Notu: Kilisenin Antisemitizm’e yönelik tutumunu yazarın ele alış şekli metnin bir Yahudi tarafından yazıldığı izlenimi uyandırmakta ve bir Hristiyan olan Hugh Wynne anlaşılması zor bir tavır sergilemekte ayrıca önemli iddialarda bulunmaktadır. Bu iddiaların her biri daha detaylı incelemeyi gerektirdiği için metni tercüme edip bazı noktalarda dipnotlar ilave etmekle yetindik. Dipnotların hepsi metne tarafımızdan ilave edilmiştir.

¹ Soylarını bozulmaya karşı koruma hususunda çok dikkatli davrandıkları ayrıca Grek düşüncesini küçümstedikleri için Yahudiler, çocuklarının yahudi olmayan çocuklarla arkadaşlık etmesini bile hoş karşılamıyorlardı. John Pollock, **Elçi**, trc. Leyla Güleç, Bütün Dünya Kitaplığı, İstanbul 2001, 12.

koyma ve kendini beğenmişlik olarak telakki ettiler. Ekonomik mevcudiyet için çaba içerisinde Grekler, kendini beğenmiş Yahudi yabancılar olarak göz önünde bulundurdıkları zeki Yahudi halkıyla yarış içerisine girdiklerinde çatışma ortaya çıktı.

Kutsal Kitap Grekçe'ye çevrildikten sonra² İsrail'in Tanrısı hakkındaki yüce ahlaki fikirler, çoğu Grek'i cezpt etti ve Yahudiliğe ihtida etmelerini sağladı. Dünyayı helenleştirmek için çalışan Grek liderler Yahudiliği kültürleri için ve çok tanrılı Pagan Tanrıları için bir tehdit olarak gördü. Makedonya hanedanlığının bir üyesi olan Seleucid'lerin işgali üzerine Makabilerin isyanından sonra Yahudi ulusu, kendilerini yok etmek için tehdit eden Helenistik dalgaya karşı Grekleri kendi dinlerine döndürme çabası içine girdiler. Netice de çoğu Grek Yahudiliğe ihtida etti. Bu mücadele içerisinde her iki taraf karşı tarafın misyonerlerine saldırmış ve bazen de öldürmüşlerdir. Bu çatışmaların birinde bir Grek'in ölümüne dayanan hikaye abartıldı. Grek hatipler her yıl bir Grek yakalayan Yahudilerin mabetlerinde onu şişmanlatıp daha sonra da kurban olarak öldürdükleri şeklinde yanlış suçlamalar içeren yahudi karşıtı konuşmalar yapmaya başladılar. Benzer hikayeler tekrar tekrar anlatıldı durdu.(Yunanistanın düşüşünden sonra bu hikayeler Romalı Tarihçiler tarafından toplandılar.)

Roma, orta doğudaki hudutlarındaki rakipleri tarafından sürekli tehdit edildi. Şayet Roma, Judea'nın kontrolünü kaybedecek olsaydı düşmanlar Suriye, Yunanistan ve diğer doğu eyaletlerine Roma yollarından kolayca ilerleyebilecekti. Bu yüzden Judea, sıkı kontrol altında tutuldu ve büyük bir askeri garnizonu desteklemek için ağır bir şekilde vergilendirildi. Yahudi halkı çeşitli defalar isyan etti ancak Romalılar bu isyanlara şiddetle karşılık verdiler. Çünkü böyle stratejik bir bölgede ihtilal, imparatorluğun güvenliği için ciddi bir tehditti. Sorun çıkaran Judea'lılar, Roma senatosunda, önceden yerleşmiş Yahudi karşıtı tutumları da eklemek suretiyle kınandılar.

KİLİSENİN BAŞLANGICINDA DURUM

Yeshua'nın Yahudi halkı arasında çalışması ve Mesih -Tanrının oğlu- olduğunu iddia etmesi bu dönemdeydi. O, Yahudi dini liderleri tarafından suçlandı ve infaz için Romalılara teslim edildi. Bu daha sonra Hristiyanlık (Mesih anlamına gelen Grekçe

2 Yahudiler Kutsal kitaplarını Mısır kralı ve İskenderiye deki kütüphanenin kurucusu Ptolemy Philadelphus (M.Ö.309-246)'un önerisi üzerine. İsa'dan III yy önce Grekçe'ye çevirmişlerdir. F. J. Foakes-Jackson, **The Life of Saint Paul**, NewYork 1926, 33.

“Kristos” kelimesinden) diye isimlendirilen hareketin başlangıcıydı ancak başlangıçta o, Mesihçi Yahudilikti.

Bugün Hristiyanların, Hristiyanlığın kökeninin bütünüyle Yahudilik olduğunun farkında olması gerekir. Yahudi olmayanlar yani Gentileler ortaya çıkmadan yıllarca önce Yeshua’nın bütün takipçileri Yahudiydi. Mesihçi Yahudiler sinagoglarda ibadet edip Şabat’a, Passover’a, bütün diğer Kutsal Kitaba ait tatillere ve zamanın adetlerine riayet ediyorlardı. I. yüzyılın sonunda Yeshua’ya Mesih olarak inanan yaklaşık olarak 1 milyon Yahudi’nin olduğu tahmin edilmektedir. Hristiyanlık, Yahudilerin dini liderlerinin çoğunun arasında secularism ve iki yüzlülüğün olduğu bir dönemde “Yeni Antlaşma” adı altında Yahudiliğin reforme edilmiş bir devamı, basitçe Tanrıya bir geri dönüşü.

Müjde, Gentileler tarafından kabul edildikten sonra Yahudi ve Gentile cemaatler Mesihçi Yahudiliğin rahat ortamı içinde geliştiler. Çabucak gelişmesinin yanı sıra Gentileler, çoğu Yahudi cemaati içinde Yahudilere sayıca üstün olmaya başladılar. Grekçe Yeni Ahitte, dini liderler arasında iki yüzlülüğü (hypocrisy) kınayan pasajlar bu Gentileler tarafından tevarüs yoluyla aldıkları bütün Yahudilerin kınanması şeklindeki Yahudi karşıtı tutumlarla birlikte göz önünde bulundurulmuştur. Yuhanna İncilinin bunu Yahudilerin İsa’ya yaptığını ifade ettiği yer de Yuhanna, bir bütün olarak Yahudi halkından değil de dini liderlerden söz etmektedir. Yuhanna’nın kendisi de bir Yahudidir.

Kudüs’ün tahrip edilmesinden sonra Mesihçi Yahudiler’in başına çeşitli şeyler gelmiştir. Kudüs’ün savunmasında rol almadıkları için onlar, vatandaşları olan Yahudiler tarafından vatan haini olarak ilan edildiler. Fakat onlar, Yeshua’nın yakın olan dönüşünü bekliyorlardı ve Luka İncilin’de kaydedildiği üzere yaklaşan ordular gördüklerinde kaçmak üzere onun tavsiyesini takip ediyorlardı.³ İsa Mesih’e inanan Yahudiler daha sonra, Bar Kochba tarafından liderlik edilen isyanda Romalılarla cesurca savaştılar. Ancak Bar Kochba kendisini Mesih olarak ilan ettiğinde İsa Mesih’e

³ Luka 21:20

inanan Yahudiler onun yanından ayrıldılar.⁴ Çoğu da Bar Kochba'ya taraftar olmayanların hepsinin ortadan kaldırıldığı olayda öldürdüler.

Rabbanik Yahudilik ile Mesihçi Yahudilik arasında kesin ayrım Jamnia'daki Sanhedrin'in tüm dünyadaki cemaatlara Yeshua'nın bir şarlatan olduğunu ve onun bedeninin havarileri tarafından kabirden çalındığını deklere eden mektupları gönderdiği 80 yılında başladı. Yeshua'nın şahsına hareket olarak gördükleri şeye tepki göstermek için ona inanan Mesihçi Yahudiler organizeli cemaatten uzaklaştılar. Bazı Gentileler ise Sanhedrin'in mektubunu Yahudi karşıtı duygularını desteklemek için kullandılar.

Mabedin tahrip edilmesinden sonra Yahudi dini düşünce ve pratiğinin ana yolu olan ve ilk dönem Hristiyanlık içerisinde çoğu Yahudi karşıtı Gentileler tarafından yabancılaştırılan Rabbanik Yahudiliğin aksine Mesihçi Yahudiler Müslümanlar onların topluluklarını 7. yy'da yıkıncaya dek dayandılar.⁵

Romalılar Kudüs'ü ve mabedi tahrip ettiğinde kalan Yahudi halkın çoğu dünyaya dağıldı. Aynı şekilde onların pagan tanrılarını ve puta tapan putperestlerle arkadaşlık etmeyi kabul etmeyi reddetmeleri yerleştikleri yerlerde kızgınlık ve itimatsızlık yarattı.

HİRİSTİYANLIĞIN ROMA DEVLETİ TARAFINDAN KABUL EDİLMESİ

Masihçi Yahudilik yada ilk devir Hristiyanlık insanları güçlü bir şekilde kendi tarafına çekti ve 1.yy'da hızlı bir şekilde büyüdü. Yahudi olsun Gentileli olsun Yeshua'ya Mesih olarak inananlar Romalılar tarafından şiddetlice zulme maruz kalıyorlardı. Fakat yok etmedeki başarısız girişimlerden 300 yıl sonra Roma hükümeti,

⁴ Konuyla ilgili Bkz. S. G. F. Brandon, **A Dictionary of Comparative Religion**, London 1970, 130; Şinasi Gündüz, **Din ve İnanç Sözlüğü**, Vadi Yayınları, Ankara 1998, 58-59; Cengiz Batuk, **Tarihin Sonunu Beklemek**, İz Yayınları, İstanbul 2003, 92-93/

⁵ Hz Peygamberin Medine'ye hicretinden sonra oluşturulan toplumsal mutabakata katılan ve dış saldırılara karşı Medineyi birlikte savunmayı kabul eden Yahudiler daha sonra bu mutabakata aykırı davrandıkları ve Mekke'li müşriklerle işbirliği yaptıkları için Medine'nin dışına çıkarılmışlardır. Çoğunun gittiği Hayber, Medine için tehdit oluşturmaya devam ettiğinden burası da Müslümanlar tarafından askeri bir seferle ele geçirilmiştir. Ancak buradaki Yahudi topluluğuna dokunulmamıştır. Bkz. Muhammed Hamidullah, **İslam Peygamberi**, İrfan Yayıncılık ve Ticaret, İstanbul 1993, c.II, 570-616.

Konstantin döneminde politik sebeplerden dolayı şu anda Hristiyanlık olarak bilinen dini kabul etti.⁶ Paganizmle karışan Hristiyanlığın radikal bir şekilde Yahudi karşıtı haline döndüğü yer burasıdır.

Devletin yeni dini Roma halkına kabul ettirmek amacıyla pagan düşüncelerle uygun hale getirmek için değiştirildi. Azizlerin heykelleri Pagan putlarının yerini aldı. Pagan festivalleri Hristiyan tatilleri oldu. Aralık 25’de kış gündönümünü kutlayan festival Noel oldu. Pagan verimlilik Tanrıçası İştar’a tapınma ve onun yumurta üzerindeki etkisi Easter (Paskalya)⁷ olarak değiştirildi. Varis olunan Yahudi karşıtı tutumlar yeni Roma dinini güçlü bir şekilde etkiledi. Başlangıçta Mesihçi Yahudilik olan hareketin yozlaşmış ve sulandırılmış bir formu Roma dünyasında tesis edildi.

Yahudi karşıtı kilise liderlerinden alıntı yapılan aşağıdaki örnekler bir Roma Katoliği olan Flannery’nin *“The Anguish of the Jews”* ile Grosser, Halpern ve diğer tarafından yazılan *“The Causes and Effects of Antisemitism”* gibi kitaplarda belgelenmesi sadece birkaç yüzyıllık bir olaydır. Kaynakların herhangi birinin doğruluğunu kanıtlamak isterseniz bu kitapların hepsi sizi orjinal dökümanlara götürecek kadar kapsamlı bibliyografyalara sahiptir.

325 yılında Konstantin, Çarmıh için Yahudileri sorumlu tutan yanlış kanıyı da içeren çeşitli Yahudi karşıtı kilise tutumlarına karşı yasa çıkaran Nicea Konsilini topladı. Şayet Yeshua – İsa- insanların günahlarına kefarete olmak üzere bu kurban olarak sunulmak için tanrı tarafından görevlendirildiyse o halde bundan insanlık sorumludur. Yahudi yada Roma’nın sorumlu olduğu düşüncesi çocukça bir düşüncedir.

Nicea Konsili⁸ ayrıca Yeniden dirilmenin artık Passover süresince kutlanmayacağına karar verdi. Bu festivallerin en kutsalında, Yahudilerin adetini takip

⁶ Hristiyan olan ve Hristiyanlığı devlet himayesine alan ilk Roma imparatoru Konstantindir. (Flavius Valerius Aurelius Constantinus) 306’da imparator ilan edilen Konstantin 313 yılında yayımladığı Milan fermanı ile topraklarında yaşayan Hristiyanlara hürriyet vermiştir. Kürşat Demirci. “Hristiyanlık-Tarihçe”, **DİA**, XVII, 332.

⁷ İsa Mesih’in dirilişi anısına düzenlenen yıllık festival. Hristiyanların en eski ve en büyük bayramları. Bu bayramın tarihi konusunda tartışmalar olmakla birlikte genellikle Nisan ayı içerisinde kutlanmaktadır. Easter dönemi Kıl çarşambası ile başlar ve Pentakost ile sona erer. Paskalya öncesi hafta ise “kutsal hafta” olarak bilinir. Bkz. Şinasi Gündüz, **Din ve İnanç Sözlüğü**, Vadi Yayınları, Ankara 1998, 105

⁸ 19 Haziran- 25 Ağustos 325

etmemiz gerekmesi son derece mantıksızdır. Bundan böyle bu tiksindirici insanlarla müşterek hiçbir şeye sahip olmayalım.”

Burada ateşli vaazlarında sık sık Yahudilere saldıran aziz John Chrysostom’dan⁹ bir alıntı vardır.

“Yahudiler, Mesih’in nefret uyandırıcı suikastçileridir. Tanrıyı öldürmenin hiçbir mümkün kefareti, hoşgörüsü yada mazereti yoktur. Hristiyanlar intikamı hiçbir zaman durdurmayacaktır. Yahudiler ebediyen kölelik içinde yaşamalıdır. Tanrı Yahudilerden daima nefret etti. Bu yüzden Yahudilerden nefret etmek bütün Hristiyanların boynunun borcudur.”

St Augustine şöyle söylemiştir. “İbranilerin gerçek yüzü gümüş için Rabbi satan Yahuda İskaryottur.”

Konuyla ilgili daha çokça örnek alıntı yapılabilirdi.

Laodicea Konsili, Yahudiler Cumartesiye riayet ettikleri için Hristiyanların artık Cumartesiye riayet etmeyebileceklerini ilan etti. Gentilelerin kiliseye Pazar günü gitmesinin bir sebebi buydu.

Orleans Konsili, Hristiyanların Passover gibi hiçbir Yahudi festivaline katılmamalarını ve Yahudi halkının Easter dönemi boyunca halkın içinde görünmesine izin vermemelerini emretti.

Bizans İmparatoru III. Leo, Yahudiliği yasa dışı ilan edip doğu Ortodox inancını kabul etmeyi reddeden bütün Yahudileri canlı canlı yakıldıkları yer olan sinagogların içine sürdü.

Papa F. Benedict 1021’de Roma’yı vuran bir deprem ve kasırgaya söylenildiğine göre bir kominyon ekmeği aracılığıyla çivi taşıyan yerel Yahudiler tarafından sebebiyet verildiğine karar verdi. İşkence altında itiraf ettirildikten sonra onlar canlı canlı yakıldılar. Şiddetli bir şekilde, acı dolu işkence yapmak bir sorgulama metoduydu. Bu yüzden ne tür bir suçlama yapılmış olursa olsun fark etmez şayet Yahudi ve Yahudi olmayanlara yeterince işkence yapıldıysa herhangi bir suçlamayı itiraf etmelerinin hiç şaşırtıcı olmaması gerekir.

⁹ MS 354-430 yılları arasında yaşamış Grek kilise babası, yazar ve Konstantinopol Piskoposu. Bkz. Michael Grant, *Saint Paul*, London 1976, 231

Katolik ve Ortodoks kiliselerin inanişına göre Evharistiya ayininde kullanılan ekmek ve şarabın Hz. İsa'nın et ve kanına dönüştürülmesi 13. yy da kilise tarafından resmen benimsendi. Bu durumda inanılmaz bir düşünce ortaya çıktı ki mayasız ekmek Mesih'in yaşayan bedeni olduğı için bir zamanlar onu çarmıha geren Yahudiler ona tekrar işkence yapmayı ve onu öldürmeyi arzulamayacakmıydı?. İnsanlar gerçekten inandı ki mayasız ekmekler kiliseden çalındı ve daha sonra onların dini uygulamasının parçası olarak mayasız ekmeğı delen Yahudilere satıldı.

Resmi olarak "kutsal ekmeğı hürmetsizlik" olarak bilinen bu inanılmaz yanlış suçlama, binlerce masum Yahudi insanın ölümüyle sonuçlandı.¹⁰

HAÇLI SEFERLERİ

Daha sonra Haçı seferleri daha çok acıya neden oldu. Haçlı seferlerine katılan bazı kişilerin ruhsal yönden motive edilmesine ve şövalyelik ideallerini takip etmelerine rağmen katılanların çoğı maceracı, yağmacı ile ölümden ve kölelikten kurtulma fırsatını kullanan kimselerdi. Çok geçmeden şu düşünce ortaya çıktı ki şayet tanrının isteğı kutsal topraklardaki imansızları öldürmek ise o bu kafirleri evde ve yol kenarında cezalandırmayı isteyecektir.

1096 yılının ocak ayından temmuz ayına kadar 10.000'dan fazla Yahudi kadın, çocuk ve erkek haçlılar tarafından harekete geçirilen gruplar tarafından kuzey Fransa ve Almanya'da katliama uğradılar. Daha sonra aynı yıl, Leiningen kontu Emerick, Rhine ve Mosel vadileri arasında Alman Haçlılarını Yahudi karşıtlığına sevketti. Bu alanda Alman haçlılar 12.000 den fazla Yahudiyi öldürdüler.

Haçlılar 1099'da Kudüs'ü ele geçirdiler. Şehri savunan bütün Müslümanlar idam edildikten sonra Kudüsteki Yahudileri bir sinagoga götürdüler. Ateş içinde canlı canlı yanan Yahudiler çığlıklar atarken Haçlılar ilahiler söylüyordu.

ORTA ÇAĞLARDA ANTİSEMİTİZM

1144 yılında Paskalya arifesinde bir genç adamın bedeni Norwich /İngiltere yakınlarında bir korulukta bulundu. Söylenildiğıine göre Yahudi cemaati, onu çarmıh anısına öldürüldüğü yer olan sinagoga kandırıp götürmekle suçlandılar. Yahudi

¹⁰ Nicholas De Lange, **Yahudi Dünyası**, çev. Sevil Atauz - Akın Atauz, İletişim Yayınları, İstanbul 1987, 35-36.

cemaatinin 98 suçsuz lideri asıldı. Bu, “rituel ölüm” diye bilinen, kilisenin bir diğer resmi suçlamasıydı. Bu komik suçlama 1000’lerce kişinin katledilmesine sebep oldu. Bu inanılması zor düşünceye göre Hristiyanlar ritüel olarak sinagoglarda öldürüldü ve onların kanı Passover¹¹ için kullanıldı.

1215’de IV. Luteran Konsili, Yahudilerin Hristiyanlarla aynı ticareti ve mesleği yapmasını yasakladı ve Hristiyanlarla ayırt edilebilsinler diye Yahudilere farklı elbiseler giymelerini ve nişanlar takmalarını emretti. Yahudiler, seyyar satıcı, rehinci ve tefeci olmaya zorlandılar. Dönemin Hristiyan teolojisi, kötü bir meslek olarak ilginç bir suçlamadan dolayı tefeciliği uygunsuz buldu.¹² Fakat şehirlerin büyümesiyle ve artan sayıda kişinin ticaretle ilgilenmesiyle tefecilik iş görmek için topluma gerekli oldu. Avrupa’nın büyük katedralleri Yahudi tefeciler tarafından sağlanan paralarla yapıldı. Çoğu Yahudi tefeci ise Yahudi karşıtı öfkeleri daha da tutuşturarak aşırı faiz oranları talep etti. Fakat, kendilerine zulmedenlere karşı bu tefecileri küçük bir eziyet ettikleri için suçlayabilir misin?

Vienna Konsili, onların, şeytanın çoluk çocuğu olduğuna dair yanlış düşünceyle onları uygun hale getirmek için bütün Yahudilerin boynuzlu şapkalar giymelerini emretti.

1298’de Rottingen’de bir mayasız ekmekten kanın fışkırdığı şaibesini içeren “kutsal ekmeğe saygısızlık” haberi ortaya atıldı. Küçük bir ordu Bavaria, Austria ve Franconia yolu üzerindeki 100.000’den fazla Yahudiye katlederek 6 ay boyunca ilerledi.

1347 ve 1350 yılları arasında Bubonic veba (siyah ölüm) Avrupa nüfusunun üçte birini öldürdü. Şu anda kenar mahallelerde yaşamaya sevketti. Yüksek hijyen ölçütleri emreden perhiz kurallarına bağlı kalmak suretiyle Yahudi halkı vebadan çok fazla acı çekmedi. Bu yüzden onlar şüpheli oldular ve Hristiyanları imha etmek için su kuyularını ve su pınarlarını zehirlemekle suçlandılar.¹³

¹¹ İsrailoğullarının Mısır topraklarından çıkışının anısına bir çeşit bahar festivali olarak kutlanan ve İbrani takvimine göre Nisan’ın 15’ ine denk düşen bir Yahudi bayramı. Bkz Şinasi Gündüz, **Din ve İnanç Sözlüğü**, Vadi Yayınları, Ankara 1998, 305.

¹² Konuyla ilgili bilgi için bkz. Nicholas De Lange, **age**, 35-36.

¹³ Nicholas De Lange, **age**, 36

Güney Fransa'da, bütün bir Yahudi cemaati canlı canlı yakıldı. Aynı şey Zürih'de oldu. Strasburg'da kazığa bağlamak suretiyle 3000 kişi yakıldı. Mainz'de 6000, Brealeu'da 3000 liste böyle devam etmektedir.

Veba, Avrupa'dan uzaklaştıktan sonra Yahudiler Yahudi olmayanlarla birlikte Engizisyonunun şiddetiyle karşı karşıya geldiler. Papa V. Nikolas Yahudi halka özel bir dikkat gösterilmesini emretti.

Ruhban sınıfı tarafından liderlik edilen bir grup Almanya, Nordligen'in bütün Yahudi cemaatini öldürdü. Prag'da Yahudi topluluğuna bir grubun saldırısı 24 saat devam etti. 1000lerce kişi öldürüldü. Sevilla'da /İspanya Yaklaşık olarak 4000 Yahudi erkek öldürüldü. Kadınlar ve çocuklar köle olarak Araplara satıldı.

Bu tarz olayların hepsini anlatmak saatler alacaktır. Burada şuna dikkati çekmek gerekir ki bütün kilise liderleri Yahudi karşıtı değildi. Bazı rahipler, piskoposlar ve papalar Tanrının gerçek insanlarıydı. Yahudi halkı çete şiddetinden korumak için çalıştılar fakat onların çabaları Dünyada ortaya çıkarılmış olan Yahudi karşıtı dalgayı durdurmaya muktedir olamadı.

REFORMASYON DÖNEMİ

Eski Ahit'e ilgi duyan Protestanlıkla 1500'lü yılların Reformasyonu Avrupa'da Yahudi halkının negatif imajını değiştirmeye yardım etti. Fakat başlangıçta Katolik zulmüne karşı Yahudilerin bir savunucu olan Martin Luther yaşlılık döneminde Yahudi karşıtına dönüştü.¹⁴ Bu dönemde Luther sinagogların ve Yahudi evlerin yakılması gerektiğini, rabbilerin öğretim yaptırımlarının yasaklanmasını, Yahudilerin seyahat etmelerine izin verilmemesini... zenginliklerinin hacedilmesini ve Hristiyanların yaşadığı şehirlerden kovulmaları gerektiğini savundu.

DOĞU AVRUPA'DA DURUM

Haçlılardan ve Engizisyonundan kurtulmak için doğuya hareket eden Yahudi halkı Rusya ve Polonya'da daha korkunç zulümle karşı karşıya kaldılar.

Bir yüzyıl boyunca Polonyalı krallar ve soylular zalim bir şekilde Ukrayna'nın Dnieper ve Denister vadilerini kendi çıkarına kullandı. Yerel halk Polonya soylular sınıfının mal varlığını desteklemek için aşırı çalışma ve ağır vergilendirmenin

¹⁴ Nicholas De Lange, **age**, 37

dayanılmaz acısından bunalmıştır. Çoğu Yahudi olan Kahyalar araziyi, değirmenleri, mandıraları, ve içki fabrikalarını işletti ve yönetti, vergileri topladı, Bu durum Yahudi karşıtı tutumları daha da ateşledi. 1648 de Polonya ordusu Cossack'lar ve Tartar'lar tarafından bozguna uğratıldığında köylü çeteleri önlerine çıkan özellikle de Yahudi 1000'lerce kişiyi öldürerek Polonya topraklarını yağmaya katıldı.

Tarih de Naziler Hariç Cossack olan Bogdan Zeimavi Khmelnitzki'nin liderliği altında 1648 ve 1649'da Yahudi halkı üzerinde yapılan acımasız işkenceyle karşılaştırılacak çok az örnek vardır. Görgü tanıkları, derilerin sırttan kazınıp köpeklere yedirildiği, kollar ve bacakların kesildiği olayları haber vermiştir. Çocuklar ailelerinin önünde balık gibi ikiye bölündü. Gebe kadınların karınları kesildi. Doğmamış bebekler öldürüldü ve hala yaşayan canlı annelerin karnının içine tırmalayan canlı kediler koyularak dikildi. 1648-1656 yılları arasın da Polonya ve Ukrayna'da 300.000 veya 500.000 arasında bir Yahudi halkın öldürüldüğü tahmin edilmektedir.

Yahudi halka yönelik şiddet 1700 ve 1800'lerde azaldı. Fakat nefret yüzyıllarca öğretildi ve Yahudi karşıtı tutumlar ortadan yok olmadı.

Sanayileşme ve kentleşme girişimci yahudi halka çokça fırsatlar sundu. Sıkı çalışmaya ve devamlı mücadeleye alışkın olan Yahudiler, yahudi olmayan nüfusun çoğunda kıskançlık ve kızgınlık yaratarak şehir hayatının getirdiği bütün önemli alanları işgal ettiler.

Yahudi karşıtı tutumlar sonraki nesillere geçmeye devam etti. Bir Fransız Yahudi polis memuru olan Dreyfus'un iğrenç olayında işlemediği bir güvenlik suçu yüzünden yahudi karşıtı memur arkadaşları tarafından saptırılan ifade doğrultusunda Dreyfus askeri mahkemede yargılandı.

20. YÜZYIL

I. Dünya savaşında Yahudi erkekler kalitesiz askerler olmakla suçlandılar. Fakat Yahudi erkekler iki tarafta da ülkelerine onurluca hizmet ettiler. Amerika Birleşik Devletleri Hava Pilotu Yüzbaşı Jack Schurabb 1918'de küçük savaş uçağıyla 10 düşman uçağı düşürdü. O bir yahudiydi. 1917'de anavatanı için hayatını kaybetmeden önce 19 müttefik uçağını düşüren Wilhelm Frankle cesur bir Alman pilotuydu. O'da yahudiydi. Herkes gibi hayatlarını savaş meydanında kaybeden çokca Yahudi asker örneği zikredilebilir.

ARAP-İSRAİL ÇATIŞMASI

Bugünün Arab-İsrail çatışmasında haberlerin çoğunda Yahudi karşıtı tutumlar sık sık gerçeği gizlemiş ve çoğu insanın yanlış sonuçlara ulaşmasına sebep olmuştur. Yakın zamandaki tarihsel olaylar hakkında bir inceleme durumun gerçekliğini ortaya çıkaracaktır. Çoğu insan İsrail'in bu topraklarda var olma hakkını sorgulamakta ve bu toprakların İsraillilere değil de Filistinli Araplara ait olduğu sonucuna varmaktadır. Bu topraklarda hiçbir Filistinli Arap bulunmadı. Siyonist yerleşimciler bu toprakları verimli hale getirinceye kadar Yahudilerden başka hiçbir grup milli bir iddiada bulunmadı.

1800'lü yıllarda Siyonist yerleşimciler Romalılar tarafından isimlendirildiği üzere Filistin'e geldiğinde, Filistin çorak bir araziydi. Osmanlı imparatorluğunun önemsiz bir eyaletiydi. İhmal'in üzerinden yüzyıllar sonra 3 feet kalınlığında toprak erozyona uğradı. Geriye kayalık tepeler, bataklıklar ve kurak çöller kaldı. Bu, Filistin kraliyet Komisyonunun Britanya ile ilgili raporu, İngiliz hükümeti geliştirme direktörü Lovis French ile arkeologlar ve 19.yy'da kutsal toprakları ziyaret edenler tarafından belgelenmiştir.

Sıtma ve çocuk felci bu dönemde Filistin'in başlıca sakinleri - Gezgin bedevi kabileleri ve birazda köylü çiftçiler- arasında yaygındı. Yahudi yerleşimciler başka kimsenin istemediği verimsiz toprakları Şam, İstanbul ve Kahire'deki varlıklı mal sahiplerinden son derece yüksek fiyatlarla satın aldılar.

Bunun doğruluğu Granott tarafından "*The Land System in Palestine*" ile Almon tarafından "*Land Ownership in Palestine*" adlı eserlerinde 1882 ve 1948'de ayrıca bu konudaki diğer çalışmalar tarafından kanıtlanmıştır.

Yahudi yerleşimciler bataklıkları kuruttu, kayaları taşıdı, ağaçlar dikti ve yüzyıllardır boş olan çöl araziye verimli yaptılar. I. Dünya savaşı sırasında İngilizler Osmanlıları Bozguna uğratmada Arapların yardımına karşılık kendi milletlerini kurmak için Arap liderlere yardım etmeyi kabul etti.

Müslümanlar bu topraklara yönelik manevi mirasın izini sürdükleri için Filistin'in de dahil edilmesini istemişlerdir.

İngiltere bu dönemde ayrıca Yahudi halkına bir milli anavatan sözü veren Balfour Deklarasyonunu yayımladı. Osmanlı İmparatorluğu 1918'de müttefik

zaferinden sonra parçalara ayrıldı. Sınırlar belirlendi ve İngiltere Filistin'i idare etti. Fransa toprakların kendisiyle paylaşılması hususunda ısrar etti. Gizli bir anlaşma İngiltere'nin daha önce bir arap devleti için söz verdiği bölgenin çoğunu Fransa'ya verdi. İngiltere ve Fransa tarafından aldatıldığı düşüncesi ve Balfour Deklarasyonu tarafından kapanan Filistin iddiaları yüzünden Arap liderler öfkelerini Siyonist yerleşimciler üzerine yoğunlaştırdı. 1920 de bir isyan sırasında uzun süren terörist atakların ilkinde yahudi halk öldürüldü. Bu çok önemlidir ki Arap Liderlerin kızgınlığını yatıştırmak çabası içinde Filistin 1922'de bölündü. $\frac{3}{4}$ 'den daha fazlası yeni bir Arap Filistin ülkesi yaratmak için ayrıldı. (Trans-Jondon)

Trans Jordon'a (Ürdün, Filistin ve İsrail arasındaki bölge) Yahudi göçü sert bir şekilde yasaklandı. Filistinli Arap halk için bir anavatan konusu gündeme geldiğinde 1922'de Biblical zamanlardan beri orada yaşayan yerel Yahudi Filistinliler ve Siyonist yerleşimcilere $\frac{1}{4}$ 'den daha az toprak ayrılmış iken kendilerine özgü özel devletleri olarak Filistinli Araplar Filistin $\frac{3}{4}$ 'den daha fazlasını aldılar.

İsrail, orta doğunun küçük bir parçasında (Kaliforniya'nın 1/15'i kadar) sadece varolmak için 4 yıkıcı savaş yaşamış iken bir milliyetçi imparatorluk için Arap ümitleri 5 milyon kare mil alanı kapsayan 21 ayrı Arap devletinin formunda gerçekleştirildi.

Arap petrolüne bağlı ve Arap ülkelerindeki bir çok askeri üsle İngiltere Arap halkın rahatça hareket etmesine izin veriyorken Filistin'e Yahudi göçünü sınırlandırmaya başladı.

1922'deki taksime göre Filistin'in arap nüfusu azaltılıyordu. Fakat Filistin'de kaldıkları bölümde başarı ve daha sağlıklı şartlar ortaya koyan siyonist yerleşimciler olarak Binlerce Arap Suriye, Irak, Lübnan, Trans-Jondon ve Mısırdan taşındı. Bu olgu İngiliz Kraliyeti Filistin Komisyonunun 1937 raporu ile Fred Gothiel tarafından, "*Arab Immigration Into Pre-State Israel 1922-1931*" eserinde iyi bir şekilde belgelendirildi. Yahudi yerleşimciler Arapları dışarı zorlamak yerine içeri çekmeye sebep olan refahı sağladı.

1929 yılının 23 Ağustosunda binden fazla arap Kudüs'de bulabildikleri herhangi bir Yahudiye saldırdılar. Şiddet çabucak yayıldı. 132 Yahudi öldürüldü 339 yahudi

yaralandı. Hebron'da¹⁵ Yahudilerin %10'dan fazlası hayatlarını kaybetti. Şiddet 1936'da tekrar başladı. Çiftlikler yakıldı, otobüsler ve okullar bombalandı. Yahudi halkı pusuya düşürüldü ve öldürüldü. Siyonist yerleşimciler kisas talep ettiler fakat liderleri arasında şiddetli bir tartışmadan sonra kisas yapmama ve kendini savunma kararı üstün geldi.

1937'de İngiltere yeniden bölünmeyi önerdi. Yahudi Liderler gönülsüz bir şekilde şiddeti önlemenin bir yolu olarak bu bölünmeyi kabul etti fakat teklif, Arap liderler tarafından reddedildi.

Şiddet 1937'de yeniden patlak verdi ve 1939'a kadar devam etti. İngiltere şiddetli bir biçimde Yahudi göçünü ve Filistin'de toprak satın alımını sınırlandırmaya uğraştı. Böyle olmamış olsaydı çoğu Avrupalı Yahudi kendilerini mahkum eden Nazilerden kurtulmuş olacaktı.

HOLOCAUST ve SONRASI

Hiç kimse sana Holocaust'un var olmadığını yada abartıldığını söylemesine izin verme. Gerçekten o hafife alınmıştır. Kelimelerle anlatmak veya bu çok kötü durumu resimlerle aktarmak olanaksızdır.

Özgürlükçü birlikler olaya şahit olmuştur. Sağ kalanların anlattıkları ile Naziler tarafından muhafaza edilen kayıtlar ve fotoğraflar insan acımasızlığının ve Tüm zamanların en korkunç zulmünün en aşırı seviyesinin kanıtlarıdır. 1947'de Birleşmiş milletler, Filistin'in durumunu incelemek için bir komisyon gönderdi. Komisyon, İngiliz hakimiyetinin sona erdirilmesini ve bölgenin iki ayrı devlete ayrılmasını tavsiye etti. Yahudiler yine gönülsüz bir şekilde asıl Filistin'in ¼ den daha az bir bölgeyi kendilerine veren bu ayrımı kabul etti. Araplar bu fikri kabul etmedi ve hemen bu topraklar üzerindeki bütün Yahudi yerleşimcilere karşı saldırıya geçti.

Yahudiler ve Araplar arasındaki yerel çatışma İsrail Devletinin kurulduğunun Ben Gurion tarafından ilan edildiği 15 Mayıs 1948 yılına kadar devam etti. Daha sonra 6 arap ordusu yeni İsrail devletini işgal etti. İsrail savaşı kazandı. Fakat savaş sırasında İsrail'den kaçan yaklaşık olarak 500.000 Filistinli Arap şu anda evsizdir. Yahudi liderler

¹⁵ Kudüs'ün 31 km güney doğusunda bulunan bir şehir.

kalmaları ve yeni devletin gelişmesinde rol almaları için Filistinli Arapları cesaretlendirdi. Diğer yarım milyon Filistinli Arap İsrail de kaldı ve şimdi bütünüyle İsrail Parlamentosunda -the Knesset- kendi temsilcileriyle İsrail'in tam vatandaşları olmuşlardır.

1947 ve 1948'de İsrail'den kaçanlara Arap liderler tarafından geçici olarak komşu ülkelere sığınmaları ve muzaffer arap orduları harekete geçtiğinde terkedilmiş Yahudi zenginliğinin paylaşımı iddiasında bulunmak için geri dönmeleri söylendi. İsrail 100.000 arap mülteciye yurduna geri göndermeyi teklif etti fakat Araplar bu teklifi kabul etmeyi reddetti. Birleşmiş Milletler Yardım ve İşler Acentası, mültecileri Sina, Ürdün ve Suriye'de yeniden yerleştirmeyi teklif etti. Fakat Arap yönetimi reddetti. Yaklaşık 500.000 olduğu bildirilen talihsiz Filistinli mülteci hiçbir arap ülkesi tarafından kabul edilmedi.

Aynı dönemde bir diğer mülteci problemi hiçbir zaman zikredilmedi. 1947-48 yılları esnasında Arap ülkelerinden 700.000 Yahudi yerleşimci yüzyıllarca yaşadıkları ve ayrılmak için gönüllü olmadıkları evlerini ve tüm mal varlıklarını bırakmaya ve Fas, Cezayir, Tunus, Libya, Mısır, Irak ve Yemenden ayrılmaya zorlandılar. Onlar İsrail'e yoksul olarak vardılar. Fakat onlar hakkında hiçbir şey duymuyorsun çünkü onlar İsrail toplumu içine çekildiler ve bu ulusun tümleyen bir parçası oldular.

1951-1956 yılları arasında 967 İsrailli, baskın yapan teröristler tarafından öldürüldü. Gaza ve Sina'dan çok sayıda terörist baskıncı geldi. Mısır, Aquaba körfezini abluka etmek suretiyle İsrail'in Eilat Limanını kapadı. İsrail, tüm gücünü kullanarak Sina'ya bir saldırı yaptı. Birleşmiş Milletler ve Amerika'nın baskısı İsrail'i geri çekilmeye zorladı.

Mısır, Suriye ve Ürdün'de merkez kuran terörist saldırılar devam etti. 1967'de Mısır, Suriye, Irak ve Ürdün 100.000 kişiden fazla birlik, 100'lerce tank, ve ağır silahlarla İsrail hudutlarına doğru harekete geçti. Sayıca üstün olan İsrail (1/3) ilk önce saldırdı ve "6 gün" savaşını kazandı.

Teröristler Yahudi olmayan ve olaya seyirci kalanlarla birlikte İsrail'de ve dünya çapında masum sivilleri öldürmeye ve sakat bırakmaya devam etti.

1973'de Yomkippur gününde Mısır ve Suriye, İsraillilere karşı koordine edilmiş bir atağa geçti. Başlangıçta savunmada kalan İsrail işgalcileri püskürtebildi ve sonuçta

savaşı Mısır ve Suriye'ye taşıyabildi. Bu noktada Birleşmiş milletler güvenlik Konseyi bir ateşkes elde etmek için adım attı.

Güney Lübnan'da PLO tarafından yıllarca devam eden kanlı saldırılardan sonra 1982 Haziranında İsrail, Galilee için Barış operasyonunu başlattı. İsrailli askerler sivillerin tahliyesi için güvenli arazileri ilan etmek suretiyle şaşırtma unsurunu bir kenara bırakarak ve savaş planlarını düşmana ifşa etmiş olarak kendilerine bilerek ekstra kayıplar getirdiler. Burada bir antisemitist eğilim haber medyasında ortaya çıktı. Muhabirler İsrail'in sivillere karşı vahşi bir savaş başlattığını haber yaptı. Aynı zamanda Yaser Arafatı ve Kahraman özgürlük savaşçıları olarak PLO'yu (Filistin Özgürlük Hareketi) destekledi.

PLO Lübnan'ı zaptetmek için çalışma sürecinde iken Lüblan'ın Damour şehri 1970'lerde PLO tarafından yıkıldı fakat 1982'de İsrail Savunma Kuvvetlerini Takip eden gazeteciler çabucak bir gözlem yapmak suretiyle Damour'un İsrailliler tarafından yıkıldığını duyurdular.

Başbakan Minis Begin'in resimleri basıldığında o, daima negatif biçimde, kızgın, podyumu ezen bir tarzda tasvir edildi. Öte yandan Yaser Arafat daima nazik, gülümseyen ve muzaffer olarak olumlu tasvir edildi.

Ele geçirilen silahlar ve belgeler Suriye ve PLO'nun İsrail'e ek bir saldırı planladığını açıkça ortaya koydu. Sovyetler Birliği, PLO'ya yeterince silah, tank, mühimmat ve bir milyon askeri donatmak için techizat verdi. PLO, Beyrut'un batısına geri çekildi. Silahları sivil dolu apartmanlara, hastanelerin okulların ve evlerin yanına yerleştirildi. Çoğu haber kaynakları Sivil İnsan kalkanlarının arkasında saklanan PLO'ya sempatiyle yaklaşırken batı Beyrutta İsrail saldırısını vahşi ve İsraillileri de barbarlar olarak ilan etti.

İsrail birlikleri geri çekildikten sonra Müslüman Militanlar, Hristiyan milisler, Suriyeliler, Arafat taraftarı Filistinliler, ile Arafat karşıtı Filistinliler yeniden şiddetle birbirlerine saldırdılar. Arafat taraftarı gruplar yeniden sivil dolu bir şehre çekildiler bu kez Tripoli. Fakat Suriyeliler ve Arafat karşıtı Filistinliler roket ve top atışı yapmaya başladıklarında sivil Arafat ile onun taraftarları yeniden sivillerin arkasına saklanıyorlardı. Basın yayın araçları olayları çok az bir kınamayla haber verdi. Ama niçin?

SONUÇ

Antisemitizm faal ve makuldur ancak gerçeğe dayanmaz. O, cahil duygulardan, yanlış probaganda ve nefretten kaynaklanır.

Yahudi halkını tanımak istersen hiç kimseden farkı olmadığını göreceksin. Birkaç tane kötü bulacaktır. Fakat Yahudi halkının çoğunluğu oldukça ahlaki, nazik ve yerleştikleri ülkeye bağlıdır. Onların hepsi zengin değil, çoğu fakirdir. Amerika'da *Forbes Magazine* tarafından son yapılan 400 zengin insan listesinde %10'dan daha azı yahudiydi.

Antisemitizm kilisede hâla mevcuttur. Çoğu olgunlaşmamış Hristiyan hala çarmıhtan Yahudileri sorumlu tutmaktadır. Çoğu İlahiyat profesörü, pastör'ü ve Kitabı mukaddes öğretenleri de Tanrının Yahudi halka sırtını döndüğü şeklinde yanlış teolojik bir düşünceyi takip etmektedir. Şimdi kilise, yeni Kudüs, manevi İsrail ve Tanrının Yeni seçilmiş halkıdır.

Fakat bu insan uydurması ve kutsal kitapların yüzeysel bir taramasından ortaya çıkan bir sonuçtur. Tekvin 12:2-3; 17:7-8, Tesniye 7:6-8, Mezmurlar 89:30-34; İşaya 44:21; 49:15; Yeremya 32:37; Romalıları 11:1-2 ve diğer bir çok referansdaki Tanrının sözü hakkında derinlemesine bir inceleme bu düşünceyi yalanlar.

Yahudilerden başka İbrahim'in zamanında var olan hiçbir kültürel grup bugün mevcut değildir. Yahudiler, sürekli devam eden acımasız zulme rağmen hala buradalar. Kenanlılar, Hititler, Moablar ve diğerleri nerede?

Evet, Yahudiler kutsal kitabın yapacaklarını söylediği gibi acılara katlanmışlardır. Onlar topraklarına dönmüş ve çölü çiçekle doldürmüşlardır. Hatırla ki Havariler, Rabbi Saul yada Paul ve Mesih olarak Yeshua yada İsa'ya ilk inanan birkaç yüzbin hepsi yahudiydi.

Hiç kimse Yeshua'nın neye benzediğini bilmiyor. Fakat o, bu dünyada iken bir dua atkısı giydi, passover'a, diğer Kitabı Mukaddes tatillerine ve zamanın adetlerine riayet etti. Sinagoglarda ve tapınakta ibadet etti. O, halkını seven samimi bir yahudiydi.